

STAN KOŚCIOŁA KUKUCISKIEGO I
PLEBANII NA ROZKAZ JAŚNIE OŚWIECONEGO
KSIĄŻĘCIA JM. IGNACEGO JAKUBA MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO CZASU GENERALNEJ
DZIEKAŃSKIEJ WIZYTY OPISANY W ROKU TYSIĄC
SIEDMSET OSMDZIESIĄT TRZECIM

OPISANIE KOŚCIOŁA

Kościół kukuciski drewniany, stary, tarcicami ab extra opierzony, erygowany pod tytułem Trójcy Najświętszej i Ś. Jana Chrzciciela; zbudowany kosztem niegdyś śp. jks. Węśławowicza plebana kukuciskiego, konsekrowany przez jw. jks. Konstantyna Kazimierza Brzostowskiego biskupa wileńskiego r. 1689 die 9 iunii. Dies anniversaria dominica quarta post Pentecosten. Pokryty niedawno gontami, ma na dachu kopuły trzy, jedna na środku duża, z sygnaturą, a dwie na końcach małe. Z cmentarza wchodząc do babińca drzwi, i z babińca do kościoła drugie, a trzecie z boku babińca na zawiasach i krukach żelaznych, z zaporami wewnątrz drewnianymi i z obłękami do zamykania żelaznymi. Do zakrystyi drzwi dwoje na zawiasach, z zamkami wnętrznymi. Okien w kościele ośm, w zakrystyi jedno, wszystkie nowe, całe, w kit oprawione. Ołtarzów trzy, pierwszy wielki, na jedną kondygnacyją, mający w sobie obraz Najśw. Panny Szkaplerznej Pana Jezusa trzymającej na lewej ręce, różnemi ten ołtarz malowany farbami. Z prawej strony drugi ołtarz na dwie kondygnacyje, niegdyś brackim kosztem sprawiony, częścią malowany, częścią pozłacany, ma w pierwszej kondygnacyi obraz [l. 93v] Najświętszej Panny Niepokalanie Poczętej, w drugiej – obraz ś. Tadeusza. Trzeci w lewej stronie ołtarz malowany na szwizgult i różnemi farbami, na dwie także kondygnacyje – w pierwszej figura Pana Jezusa na krzyżu przybita, w drugiej obraz ś. Piotra nowy, niedawno sprawiony; była dawniej na tym miejscu mensa na prostym zrębie i obrazy na niej stare były postawione. Wszystkie ołtarze snickerskiej roboty, na nich portatyłe nowe, konsekrowane, dobrze opatrzone, z inskrypcyjami, czwarty portatył stary, ćwiekiem zabity. Cyboryjum u wielkiego ołtarza snickerskiej roboty, malowane i częścią pozłacane, zameczkiem wnętrznym zamykane. Ławki w kościele z obu stron ciesielskiej roboty, stare,

reparacyi potrzebujące, mające po cztery siedliska. Prócz tych są dwie ławki, jedna przy zakrystyi, druga ex opposito do słuchania spowiedzi. Ambona z baldachimem, na którą schody z drzwiczkami, malowana cała farbami różnemi. Pod baldachimem figura Ducha Ś. Baptisterium za kratą przed wielkim ołtarzem, naczynie miedziane cum operculo, intus pobielane. Szafka do złożenia olejów świętych i chusteczek. Cudów żadnych jawnych przy obrazach ani kaplic, ani altaryi, tudzież i obligacyi, prócz Mszy parafijalnych, nie ma. Za fundatorów i kolatorów jest powinność włożona modlić się.

SPRZĘT KOŚCIOŁA TEGO

		Waga			
		Grzywny	Łoty	¼ łota	
<u>Argenteryja</u> <u>dawniejsza</u>	Monstrancyja stara, teraz nowo z dodatkiem srebra przerobiona, marcypanowej roboty, w promieniach, waży	4	10	–	
	Puszka intus et extra pozłacana srebrna, cum operculo, na którym krzyżyk, waży	2	6	¾	
	Kielich stary srebrny z pateną, intus pozłacany, waży	2	1	¾	
	Item kielich srebrny, intus wyzłacany, z pateną i druga patena srebrna cum operculo do chorych, cała pozłacana, waży	2	2	–	
	Tabliczek starych 7, nowych 2, koron 6, waży	–	16	¼	
<u>Adaucta</u>	Kielich srebrny, cały pozłacany, z pateną, waży	3	–	–	
	Kielich srebrny intus wyzłacany, z pateną, waży	1	12	¾	
	Item kielich srebrny intus wyzłacany, z pateną, waży	1	8	¼	
				[l. 94]	
				Sztuki	
<u>Item</u> <u>Argenteryja</u>	Szata srebrna na obrazie Najśw. Panny Maryi Niepokalanie Poczętej, z miesięczkiem pod nogami i liliją w ręku				1
	Szata także srebrna na obrazie w ołtarzyku nosialnym, z miesięczkiem razem spojonym				1
<u>Aparaty</u> <u>dawniejsze</u>	Kapa w kwiatach z stułą				1
	Kapa żałobna kamlotowa				1
	Kapa stara żałobna atlasowa				1
	Ornat sztofowy, z stułą, manipularzem, bogaty				1
	Ornat item sztofowy z stułą, manipularzem, garnitur cały				1
	Ornat rytego aksamitu na dnie czerwonym, z stułą, manipularzem, nowo przerobiony, z kolumną nową, karpiowej łunki				1
	Ornat czerwony przerobiony, ze wszystkim				1
	Ornatów białych przerobionych				2
	Ornatów białych starych bez stuł etc.				2
Ornat fioletowy kamlotowy				1	

<u>Aparaty dawniejsze</u>	Ornat żałobny kamlotowy, ze wszystkim	1
	Burs starych	4
	Welów dawnych	4
	Palek dawnych	4
	Całun stary, podły barzo	1
	Biret	1
<u>Adaucta</u>	Ornat lamowy bogaty z srebrnemi galonami, z stułą, manipularzem, cały garnitur do Mszy	1
	Ornat kitajczany z srebrnemi galonami, kolumna blaszkami wyszyta, z stułą i manipularzem	1
	Kapa sztofowa bogata, kafowa, w kwiaty i stuła do niej	1
	Ornat żałobny, cały, drojetowy, z stułą, manipularzem etc., galony srebrne	1
	Ornat drugi żałobny drojetowy, kolumna fioletowa kitajczana, galony bantajerowe, z stułą i manipularzem	1
	Bursa do chorych sukienna	1
	Bursa i palka kafowe,	sztuk 2
	Całun wielki z krzyżem białym i z kutasami	1
<u>Bielizna stara</u>	Alby wynoszone	2
	Komża z korunami szerokimi	1
	Komży dla chłopców	3
		[l. 94v]
<u>Bielizna stara</u>	Humerałów	2
	Korporałów	6
	Towalni starych barzo, z czarnemi kwiatami	2
	Ręczników małych i większych	12
	Namiołek czyli spodnich towalni sztuk	24
	Towalni cale starych i do używania mało co zdatnych sztuk	15
	Puryfikaterzów sztuk	6
<u>Adaucta</u>	Alba holenderskiego płótna z szerokimi korunami, podszytemi czerwoną materiją	1
	Alba szwabskiego płótna z szerokimi korunami podszytemi takż materiją czerwoną	1
	Alb tkackiego płótna	2
	Komży szwabskiego [płótna] z korunami	2
	Komży szwabskiego płótna bez korun	1
	Komży tkackiego płótna	3
	Komży dla chłopców	3
	Humerałów	9
	Korporałów	6
	Puryfikaterzów	24
	Antepedyjów płócienkowych w klatki etc.	3
	Towalen szwabskiego płótna z korunami	3

<u>Adaucta</u>	Item towalen szwabskiego płótna bez korun		3
	Towalen tkackiego płótna z korunami		3
	Towalen spodnich alias namiotek		4
<u>Księgi dawne</u>	Mszał duży		1
	Mszalik rekwijalny		1
	Agendka z benedykcjami		1
	Agendki mieszane z polszczyzną		2
	Ewangeliczka razem z agendką		1
	Gradualik na chórze		1
<u>Adaucta</u>	Mszał in folio pięknie oprawny, pozłacany, z klauzulami, nowy		1
	Mszał mniejszy bez klauzul		1
	Mszalik rekwijalny		1
	Agendka z dyspozycją chorych		1
	Ewangeliczka polska z litewską		1
			[l. 95]
<u>Lichtarze dawne</u>	Lichtarzőw cynowych większych par trzy,	sztuk	6
	Lichtarzőw cynowych średnich par dwie,	sztuk	4
	Lichtarzyków małych cynowych sztuk		3
	Lichtarzőw dawnych drewnianych, malowanych, przed wielkim ołtarzem, dużych		2
	Lichtarzőw takõż drewnianych par trzy,	sztuk	6
	Lichtarzőw cynowych większych par cztery,	sztuk	8
	Lichtarzőw cynowych średnich par trzy,	sztuk	6
	Lichtarzőw cynowych mniejszych par dwie,	sztuk	4
	Lichtarzyków cynowych małych par dwie,	sztuk	4
<u>Cyna, miedz etc. stare</u>	Ampułki z trzech starych na dwie i taca przerobiona na nową,	sztuk	3
	Vascula cynowe ad olea sacra		1
	Kropelniczka cynowa przy zakrystyi		1
	Puszka na ołtarzu cynowa do płukania palców		1
	Lawaterz cynowy w zakrystyi		1
	Krzyż cynowy		1
	Turybularz mosiężny stary		1
	Łódka cynowa do kadzidła		1
	Misa miedziana, sine operculo, do baptisterium na wodę		1
<u>Adaucta</u>	Kociołek angielskiej (na wodę święconą) cyny do kropienia		1
	Ampulek cynowych fugowanych dużych para I, ordynaryjnych takõż para I,	sztuk	4
	Taca cynowa do ampulek		1
	Krzyż cynowy		1
	Krzyżyk mosiężny mały		1
	Turybularz mosiężny z łańcuszkami		1
	Misa miedziana z nakrywką do wody chrzestnej		1

<u>Adaucta</u>	Łyżka cynowa przy tej misie		1
	Puszka blaszana do złożenia hostyi		1
	Żelazo do pieczenia opłatków		1
	Cyrkuł do robienia komunikantów		1
	Nożyczki do hostyi		1
	Lampa żeściana wisząca przed wielkim ołtarzem		1
[l. 95v]			
<u>Reszta sprzętu dawnego</u>	Dzwonek przy zakrystyi 1, przy ołtarzach pięć,	sztuk	6
	Sygnatura w kopule średniej na kościele		1
	Pozytyw na chórze niedawno reparowany, do użycia zdalny		1
	Szafa w zakrystyi do różnego złożenia stara bez szuflad, prostej roboty		1
	Skrzynia także dawna		1
<u>Adauctum</u>	Szafa na składanie różnych aparatów z pięcią większych szuflad na ornaty i kapy. Także pięć szuflad średnich na składanie bielizny i Mszałów. Trzy szufladki na składanie humerałów, korporałów, palek etc. Nad szafami 3 przegródki na składanie monstrancyi i kielichów.		

Lampa nie zawsze się pali, iż na nią nie ma funduszu.

Cmentarz kościelny ciosanym drzewem pięknie oparkaniony i zewsząd zamknięty dobrze.

Dzwonnica niedawno zbudowana ma trzy kondygnacje i dach dwoisty. Krzyż na niej żelazny ślosarskiej roboty. Dzwonów w niej 3, jeden dawniejszy spory, od sta kilkudziesiąt talarów bitych, drugi mniejszy nowy, niedawno z Rygi sprowadzony, od sta kilkunastu talarów bitych, trzeci mały.

SZPITAL

Czyli bracki dom, kosztem bractwa zbudowany, żadnego nie ma funduszu. Dziadów ma dwóch kościołowi usługujących i baby trzy. Powinność ich dzwonić, kościół umiatać etc. Dla wyżywienia siebie muszą często wychodzić na wsi, starając się chleba. Zakrystyjan tamże mieszka i tym sposobem z żoną swoją żyje. Organista pensyjkę od jks. plebana biorąc, także z parafii żyje. Ciż sami i jurysdyczanami są, i ogrodnikami, gdyż po kilka prętów ogródki od jks. plebana wydzielone mają. [l. 96]

PLEBAN

Jks. Józef Antoni Matulewicz z powiatu kowieńskiego, mający lat 55¹, posyduje plebaniją od lat 22. Wyświęcony w r. 1756 die 3 augusti na prowizyją

¹ Rankr. 55-ty.

śp. jks. Benedykta Chmielewskiego plebana jezioroskiego. Edukował się in Monte Salvatoris w Wilnie, innego prócz tego beneficium nie ma. Vice-dziekanem brasławskim prowidowany od jw. śp. Zienkowicza biskupa wileńskiego bez żadnej przeszkody. Wikarego ma jednego, który od lat dwunastu na ten kościół prowidowany, ma lat 42. Wyświęcił się r. 1770 die 4-ta septembris, użyteczny i zdatny do wszelkich usług kościelnych, do kazań, katechizmów etc. Ma rocznej pensyi zł 200 i niektóre akcedensa.

BRACTWO

Bractwa w tym kościele dwa się znajdują. Jedno Niepokalanie Poczęcia Najświętszej Panny Maryi, nadane od Benedykta XIV papieża r. 1751 die 20 aprilis, wprowadzone staraniem i kosztem jw. śp. jks. Zienkowicza biskupa wileńskiego r. 1751 die 8 decembris. Drugie bractwo Szkaplerza ś., nadane i aplikowane temu kościołowi przez wielbnego ks. Michała od ś. Filipa generała zakonu karmelitów bosych r. 1770. Wprowadzone kosztem i staraniem jks. Józefa Matulewicza plebana terażniejszego r. 1771 die 16 Julii. Te bractwa dochodów żadnych pewnych nie mają. Kwesta tylko bywa raz w rok tychże braci, w swej parafii z ordynansu plebana unanimiter z bractwem umówiwszy się, postrzegając aby nie było żadnych złych zwyczajów ani obyczajów. Ta kwesta cum consensu bractwa obracana bywa na sprawunki kościelne oraz na zapłacenie pensyi dyrektorowi parafijalnemu. Ustaw żadnych nie ma osobliwych. Urzędnicy są zwyczajne – marszałek, chorążowie, kwestarze, kantorowie, wizytatorowie chorych etc.; każdy wedle swej powinności usługuje z przepisu plebana czyli promotora. Ołtarza osobliwego nie mają bractwa, tylko ołtarzyk nosialny, w którym z jednej strony obraz Najśw. Panny Maryi z srebrną ut supra szatą, z drugiej ś. Jana Chrzciciela. Same festa Niepokalanie Poczęcia Maryi Panny i Szkaplerza Ś. są z nadanemi zupełnemi odpustami perpetuis temporibus, [l. 96v] inne miesięczne niedziele mają odpusty stoletnie. Na inne festa, jako to na święto śś. Trzech Królów, na ś. Jan Chrzciciel i ś. Michał nie ma odpustów zupełnych uprzywilejowanych.

OPISANIE SPRZĘTU BRACKIEGO

		Sztuki
Sprzęt dawny	Ołtarzyk nosialny, wyżej wyrażony	1
	Antepedia kitajczane	1
	Zasłonki drojetowe w kwiaty karmazynowe	2
	Zasłonki zielonej kitajki	1
	Zasłonki żółtej kitajki	1
	Towalnia tkackiego płótna	1

<u>Adaucta</u>	Antepedium w kwiaty pólątlasu	1
	Towalnia	1
	Zaslonki kitajki mienionej i felbon,	sztuk 2
	Zaslonki pólątlasowe	2
	Zaslonki siatkowe do ołtarza Najšw. Maryi Panny	1
	Antepedium siatkowe do ołtarzyka	1
	Zaslonki atłasowe w kwiaty	2
<u>Dawniejsze</u>	KrzyŹ drewniany	1
	Choraġiew polna karmazynowej kitajki	1
	Choraġwi procesyjonalnych z obrazami starych	3
	Proporców par 2,	sztuk 4
<u>Adaucta</u>	Choraġiew polna kitajki karmazynowej	1
	Procesyja adamaszkowa	1
	Procesyja rolgredyturu	1

Te wszystkie rzeczy wyrażone są pod strażą plebana samego i kościelnych sług na to wyznaczonych.

PLEBANIIJA

Plebanija zaraz przy kościele sytuowana, drewniana, nowa, ma pokoików ośm i sieni dwoje, kryta gontami, dach dwoisty, z gżemsami. Okien ma szesnaście, a drzwi dziesięć, troje fasowanych, jedne do sieni wielkie futrowane. Okien dziewięć w kit oprawnych, inne zaś w laski w drzewo. Podłoga w dwóch pokojach stolarskiej roboty, spuszczana na spustnik, w innych – ciesielskiej, tarcicami wymoszczona. [l. 97] Okien pięć futrowanych, do wszystkich okien okiennice podwójne stolarskiej roboty. Drzwi dwoje podwójne, futrowane, inne pojedyncze, wszystkie na zawiasach i krukach żelaznych. Dwa pokoje częścią płótnem malowanym, częścią obiciem papierowym memblowane. Stołów w tym budynku znajduje się cztery, stołków 12, krzesło składane jedno. Pieców trzy, jeden w mieszkaniu samego jks. plebana saledynowy, naprzeciw kafowy, nakrapiany, z białymi pasami i gżemsami. Kominy dwa na dach wyprowadzone. Ex opposito, po prawej stronie, folwarczny budynek nowy, gdzie z jednej strony piekarnia z dwoma oknami dużymi szklanymi, a dwoma małymi szklanymi. Przy niej komora z oknem sporym, w piekarni piec piekarniany, stół starej izby dawnego budynku plebańskiego i ławy dwie. Naprzeciw przez sień warzywnia z piecem i trzema oknami małymi. Obok warzywni komora na zwożenie różnych rzeczy. Z drugiej strony stajnia i wozownia – nowe, ciosanego drzewa, drzwi do nich na zawiasach i krukach żelaznych. Obok obora z pięcią chlewów. Niedaleko świron stary i świronek mniejszy. Tuż niedaleko lodownia z piwniczką, potem na dole gumnisko, na którym

gumienko na składanie zboża i odrynka. To wszystkie wyrażone zabudowanie nowo są erygowane przez terażniejszego jks. plebana. Ogrodu fruktowego nie ma, tylko trzy warzywne ogródki; jeden przy cmentarzu, drugi za oborą, trzeci pod folwarkiem od pola. Gruntu przy kościele najduje się na pasznią fundi, użytecznego na półtrzeciej włóki, a z osadą plebanii blisko trzech. Jedna zmiana nazywa się Pastrupis, druga Pawiżyntis, trzecia Szarkapiewis.

OPISANIE FOLWARKU

Folwark nazywa się Puczkaryszki, a ten jeden nadany kościołowi kukuciskiemu od jw. śp. Abrahama Wojny biskupa wileńskiego roku 1611, od kościoła odległy milą. Kopija funduszu najduje się penes ecclesiam. Cała jego jest rzecz w jednym obrębie i wiązaniu, tylko graniczący z kluczem taurogińskim, ze wsią Rybiszkami pod dożywociem jp. Kononowicza, z zaściankiem Kozakiszkami pod dożywociem jp. Józefa Ulińskiego i ze wsią czyli zaściankiem Bernatyszkami alias Ażugirami, gdzie dyferencyja od lat dwudziestu z obu stron na kilka morgów. Także z folwarkiem Kiemieszem alias Kumszą, ad praesens pod posesyją jw. kustosa katedralnego wileńskiego, [l. 97v] od wsi Szarkiów i zaścianku Dyrniszek, gdzie diferencyja od dawnego czasu, o co i proceder rozpoczęty w grodzie wilkomierskim roku 1781. Dalej zaściankiem Dobkiszkami pod dożywociem jp. Ulińskiego, potem ze wsią Antołomieściem, do klucza kukuciskiego przysługująca, zaściankiem Rudupieni, z Trynkunami czyli Limontyszkami, na ostatek ze wsią Bujtunami aż do Ryliszek granicy, gdzie się poczęła na błocie Łakorojście nazywającym się, na kopcu starym nad Nową Kopanicą czyli Rowem. Rozległy ten folwark wzdłuż na sznurów 80, wszecz mniej lub więcej na 30. Całej zaś cyrkumferencyi najduje się więcej jak włók 30, i te w wyrabianiu i używaniu chłopów, resztę na włók pięć lub więcej na pasznią dwór plebański wyrabia. Grunta po części teraz rozmierzone, a po części jeszcze nie skończone. W mieście, prócz osady plebanii, ma plac jeden, na którym sładzy kościelni i ubodzy mieszkają. Lasu na opał dosyć, boru mało, sianożęci osobliwych nie ma, prócz co między gruntami pasznemi. Stawek w tym folwarku zarosły jeden. Jeziorków ma z dawnego podania 10: 1-mo, Aszerynis; 2-do, Munkuskis; 3-tio, Wiełejkiskis; 4-to, Lidekinis; 5-to, Delinis; 6-to, Medynas; 7-mo. Item Delinis; 8-vo, Wienawałksznis, 9-no. Item Aszerynis – w borze od wsi Mintowtyszek, tamże i supra wyrażone jeziorko Medynas. 10-mo. Ałsodelis pod Ejsiatami. Te wszystkie mały pożytek czynią, bo w żadnym toni niewodnej nie ma. Na gruncie wyżej wyrażonym zasiewa żyta beczek circiter 8, jęczmienia beczek 2 albo 1½, grochu beczkę 1 albo mniej, owsa beczek 13 albo więcej lub mniej, gryki beczki koło 1½, szacewice garcy kilka, pszenicy garcy 10 albo nic. Żyto kiedy rodzi, ziarno daje 3, a czasem ledwo 2 albo mniej. Jęczmień toż samo. Groch kiedy rodzi, daje 6, 7 albo więcej, a jak nie rodzi, ledwo 2. Owies rzadko ziar-

na 2, czasem ledwo drugie urodzi. Gryka daje ziarna 4 albo 5, kiedy nie zginie samo. Pszenicy mało się sieje, iż mało rodzi albo nie cale. Siana z nowych wyrobków na sto wozów mieć może, bo przedtym i połowy tego nie było.

OPISANIE ZABUDOWANIA

Budynek mieszkalny od lat 20 zbudowany, częścią dranicami, a częścią słomą kryty, którego sień duża z kuchenką. W prawo izba biała z komorą, okien ze wszystkim 5 w drzewo w laski oprawionych, drzwi [l. 98] dwoje na zawiasach żelaznych, piec z kafli zielonych. Naprzeciwku piekarnia przez sień, drzwi do sieni, piekarni i komory na biegunach drewnianych. Naprzeciw przez podwórze świron nowy z dwoma gankami na dwie kondygnacje; drzwi dwoje na zawiasach żelaznych, na dole z zamkiem wewnętrznym dobrym, na górze z zaszczipką i probojem. Po lewej stronie drugi świron, stary, okryty dobrze słomą, drzwi jedne na zawiasach żelaznych i z zamkiem wewnętrznym. Za tym świrnem warzywnia nowa, z sieńmi, słomą pokryta, drzwi do sieni i warzywni na biegunach drewnianych, W niej piec piekarniany z gliny bity. Po prawej stronie obora w kwadracie nowa, cała słomą kryta pod łopatę, w niej znajduje się chlewów i mniejszych chlewków 9, stajnia i wozowienka. Świron także mniejszy stary przestawiony, na nowo reparowany, słomą pod łopatę kryty, w tym drzwi dwoje, jedne z zamkiem wewnętrznym. Przy tym piwnica nowa, słomą pod łopatę kryta, drzwi jedne na zawiasach żelaznych i z zaszczipką żelazną. Browar dawny dranicami kryty, przy nim łąźnia i chlewów dwa nowych słomą krytych. Gumno nowe z osiecią niedawno stawione, słomą całe kryte. Przy nim odryny dwie, jedna z starej przestawiona, a druga nowa niedawno stawiona, pod łopatę słomą kryte. Przy nich powieci¹ dwie na składanie słomy. Ten folwark, prócz dachu, po części mieszkalnego budynku, żadnej reparaacji nie potrzebuje. Dla utrzymania gospodarstwa zawsze chowa urzędnika, parobka, winnika, pastucha, gospodynię i dziewczkę.

PODATKI DO SKARBU Z FOLWARKU TEGO

Podymnego na dwie raty wypłaca	zł 10,	gr 10
Młynowego płaci	zł 4,	gr –
Subsidii charitativi wypłaca	zł 20,	gr 18
Czopowego nie płaci, gdyż propinacyi nie ma.		

Plebanija kukuciska ma poddanych 20, to jest ciągłych 16, nowika na slobodzie 1, bojar 3. Nazwiska wiosek i samych poddanych, tudzież onych siemienistość i majątek w tabeli niżej wyraża się. [l. 98v]

¹ Rankr. powiedzi.

Tabela poddanych plebanii kukuciskiej siemienistości,

Gospodarze	Siemienistość		Majątek						Poddani plebanii kukuciskiej
	Męska	Kobieca	Konie	Woły	Krowy	Owce	Kozy	Świnie	
	Osoby		Sztuki						
									<u>Wieś Dryże</u>
1	3	2	2	3	2	6	2	5	Jerzy Dewejkis
2	2	2	3	6	3	10	5	10	Kazimierz Biwejnīs
3	2	2	2	4	3	9	3	5	Józef Kowszyło
4	4	2	1	2	1	3	2	3	Bartłomiej Gasiulis
5	3	4	2	4	1	3	–	1	Tomasz Gasiulis
									<u>Zaścianek Pakapis</u>
6	2	3	1	4	2	6	2	5	Jakub Pełeda
7	2	1	2	4	2	6	3	5	Tomasz Pełeda
									<u>Zaścianek Apidemīs</u>
8	4	4	2	4	3	7	3	3	Jerzy Trynkunas
									<u>Wieś Wojele</u>
9	2	2	3	6	3	7	3	3	Kazimierz Żylis
10	1	1	3	6	4	10	1	10	Tomasz Jawniszkis
11	2	1	3	6	4	10	3	11	Franciszek Rukienas
12	2	2	2	4	4	7	4	7	Bartłomiej Żylis
13	1	1	2	4	2	6	2	5	Jerzy Żylis
14	1	1	2	4	1	4	2	4	Maciej Żylis
									<u>Wieś Poużole</u>
15	3	4	2	4	1	7	3	6	Józef Dewejkis
16	3	3	2	4	2	9	2	6	Jerzy Żejdrys
17	3	1	3	6	1	7	3	8	Jakub Gasiulis
									<u>Zaścianek Pagilbas</u>
18	2	2	3	4	3	6	–	6	Marcin Trynkunas
19	2	2	1	2	1	8	1	4	Maciej Trymanis
									<u>Zaścianek Ryliszkis</u>
20	4	3	4	4	3	8	2	6	Symon Wiłunas
20	48	43	45	85	46	139	46	112	Suma wszystkiego efficit

POWINNOŚĆ Z DAWNEJ USTAWY WYRAŻONYCH PODDANYCH

1-mo. Ciągły każdy po trzy dni po jednej osobie w tydzień, z czym dwór każe, pełnić roboczną powinien. 2-do. Gwałtów dni sześć we dwojga lub dwanaście po jednym za lato całe zasłużyć obowiązani. 3-tio. Białogłowy do plewidła ogrodów po trzy dni odbyć powinne. 4-to. Na młóćbę po dwóch w tydzień, póki młóćby stanie, wynieść każdy powinien, lub też po zł dziesięć zapłacić. 5-to. Kobiety od ś. Marcina do ś. Jerzego rzymskiego po dniu do przedziwa w tydzień jedną osobą wychodzić mają. 6-to. Na straż po jednym koleją z dawnego zwyczaju co tydzień chodzić powinni.

Bojarowie, prócz czynszu, gwałty jako i ciagli latem powinni odsłużyć, nadto do Wilna dwie drogi zjeździć powinni.

PARAFIJA

Parafia kukuciska długa mil 2 i szeroka mil 2. Graniczy w cyrkumferencyi swojej: 1-mo, z parafią uciańską, do której granicy mila 1 i $\frac{1}{4}$; 2-do, z parafią taurogińską, od tej odległy kościół milą 1; 3-tio, z łabonarską o milę 1 i $\frac{1}{4}$; 4-to z malatską od granicy onej kościół o milę 1 i $\frac{1}{2}$. Kolacyja vi fundi et usu bez żadnego wątpienia należy do jo. ksiązęcia Pasterza Dobrodzieja. Miasteczko jedno, Kukuciszki i dwór ze wsiami i zaściankami niżej wyrażonemi etc.

OPISANIE PARAFII KUKUCISKIEJ

		mili $\frac{1}{4}$ mili		mili $\frac{1}{4}$ mili			
<i>Jo. księcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego</i>							
<u>Dwór</u>	Kukuciski o staję	–	–	<u>Wsie</u>	Borejsze	–	$\frac{1}{4}$
<u>Miasteczko</u>	Kukuciszki	–	–		Grucie	1	–
	Koczuny	–	$\frac{1}{4}$		Biłakiemie	1	–
	Bujtuny	–	$\frac{1}{4}$		Kieszys	–	$\frac{1}{2}$
	Trynkuny	1	$\frac{1}{2}$		Ignatyszki	–	$\frac{1}{2}$
	Poszekście	1	$\frac{1}{2}$		Szłapie	–	$\frac{1}{4}$
	Szacie	1	$\frac{1}{4}$	<u>Zaścianki</u>	Awiniszki	–	$\frac{1}{4}$
<u>Wsie</u>	Widziuny	–	$\frac{3}{4}$		Ruzgiszki	1	–
	Pelenie	–	$\frac{1}{2}$		Ažustrupis	–	$\frac{1}{4}$
	Mintowtyszki	–	$\frac{3}{4}$		Ažuwizyntis	–	$\frac{1}{4}$
	Andrejkiańce	–	$\frac{3}{4}$		Pawizyntis	–	$\frac{1}{4}$
	Osmoły	–	$\frac{3}{4}$		Posolis	–	$\frac{3}{4}$

[l. 100]

<u>Zaścianki</u>	Pagilbis	–	$\frac{3}{4}$	<u>Zaścianek</u> Melejkiszki	1	$\frac{1}{2}$		
	Natrynis	1	$\frac{1}{2}$		<i>W. jp. Zyberka starosty bolnickiego</i>			
	Krzybiszki	1	$\frac{1}{4}$	<u>Wieś</u> Gudele	1	$\frac{1}{4}$		
	Czernikiszki	1	$\frac{1}{4}$		<i>Ww. ichm. pp. Franciszka Morykoniego chorążego powiatu wilkomirskiego i Bartoszewskiej sędziny wilkomierskiej</i>			
	Popełekis	–	$\frac{3}{4}$					
	Rudynis	–	$\frac{1}{4}$					
<i>Jks. plebana kukuciskiego</i>								
<u>Folwark</u>	Puczkaryszki	1	–	<u>Wieś</u> Koszejki	1	$\frac{1}{2}$		
	Poużole	1	–		<i>W tenucie w. jp. Wasilewskiego skarbnika, pojezuickie</i>			
<u>Wsie</u>	Wojele	1	–					
	Dryże	1	–	<u>Wsie</u> Wikiańce	1	–		
<u>Zaścianki</u>	Ryliszki	1	–		Mackiańce	–	$\frac{3}{4}$	
	Apidemis	1	–			<i>Ww. ichm. pp. Morykoniego chorążego wilkomierskiego, Wasilewskiego skarbnika, po jezuitach w tenucie, i ichm. pp. Giedrojciów</i>		
	Pakapis	1	$\frac{1}{4}$					
<i>Jks. plebana mieszagolskiego</i>								
<u>Wieś</u>	<u>Nepruny</u>	1	–	<u>Wieś</u> Worańce	–	$\frac{3}{4}$		
<i>W. jejm. pani Towiańskiej starościны inturskiej</i>					<i>Jm. jp. Benedykta Surgowta</i>			
<u>Wsie</u>	Dotenie	1	–	<u>Zaścianki</u> Raunonupis	–	$\frac{1}{2}$		
	Matulańce	1	$\frac{1}{2}$		Sidabrinis	–	$\frac{1}{2}$	
<u>Zaścianek</u>	Plekiszki	1	–	<i>Dożywotni od jo. księcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego konferowany w. jp. Kazimierzowi Hornowskiemu staroście etc.</i>				
<i>Jo. księcia Radziwiłła wojewody wileńskiego, do Owanty należący</i>								
<u>Zaścianek</u>	Pawadokarys	1	$\frac{1}{2}$					
<i>Do starostwa czywilskiego należące</i>								
<u>Wsie</u>	Terejle	–	$\frac{3}{4}$	<u>Folwark</u> Poniewirz	–	$\frac{3}{4}$		
	Worańce	–	$\frac{3}{4}$	<u>Wieś</u> Gimżyszki	–	$\frac{3}{4}$		
				<u>Zaścianek</u> Lepiniszki	–	$\frac{3}{4}$		

Dysydentów, Tatarów etc., prócz kilku Żydów niewiernych po karczmach mieszkających, żadnych sekt, a zatym i bóżnic żadnych w parafii nie ma, tudzież ani filije, ani żadne prywatne kaplice, prócz kościoła parafijalnego, nie znajdują się. Mogił także po parafii całej nie ma, ale wszyscy się grzebią parafijanie na cmentarzu lub kościele. Jarmar-[l. 100v]-ków znacznych nie ma, tylko nabożeństwo niedawno od lat 8 wprowadzone na Szkaplerzną Najśw. Pannę, z dawna także na ś. Jan Chrzyciel, na Niepokalane Poczęcie Panny Maryi vi bractwa, w ten czas znaczny konkurs bywa do kościoła. Dla zdrowia ludzkiego nie ma doktora innego, prócz samych księży. Krwipuskowie znaj-

dują się niedoskonali. Gusła niektóre przedtym były, lecz już wykorzenione. Ubóstwa w tej parafii włączącego się nie ma, tylko na niektóre święta pod kościół przychodzą brać jałmużnę, ale ci mieszkają na wsiach i w miasteczku kukuciskim, ale tych będzie dziesiątek.

SZKOŁA

Na szkołę parafijalną dom jest osobny z białą izbą od jks. plebana wyznaczony. Dyrektor jej jest jp. Żółkowski, do uczenia zdatny i charakter mający dobry. Stół ma u jks. plebana taki, jako i sam jks. pleban. Pensyją płaci sam jks. pleban z parafiją składaną. Funkcyi innej nie ma, prócz uczenia dzieci. Płaty żadnej posyłając parafijanie dzieci do szkoły nie dają. Przeszkody żadnej nie ma, tylko sami parafijanie nie mają dobrej ochoty dawać. W tym roku cały rok trwają nauki, teraz szlacheckich pięciu, a chłopskich dwóch uczą się. Zimą było więcej dwudziestu. W szkole tej uczą się sylabizować, czytać, pisać, liczyć, znaszać etc. Po łacinie na półalwarykach i gramatykach postępek w naukach wedle pamięci i przemożenia subjektów mają. Aby rygoru zbytniego nie było, sam jks. pleban tego pilnie postrzega.

SUMY

Sumy żadnej legacyjnej ani obligacyjnej nie ma tego kościoła.

DOKUMENTA

- R. 1765 die 7 novembris. List zamienny przez w. jks. Antoniego Bukatego komisarza dóbr zawilejskich i aprobowany od samego jo. książęcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego, Pasterza Dobrodzieja na zaścianek Pastrupis zwany i kopija funduszu na początku wyrażona. [l. 101]

BIBLIOTEKA PLEBANII KUKUCISKIEJ

	Sztuki		Sztuki
Biblia polska Starego Testamentu, in folio	1	Fasciculus Myrrae	1
Trutinia Marianna	1	Augustini confessio	1
Liber Fabiani Bercomii	1	Ciceronis orationes	1
Ius plenum religionis catholicae	1	Tirotium de variis confess[ionibus]	1
Alwar stary z niemsczyzną	1	Mensae theolophilosophicae	1
Universitas scholastica civilis, ręką pisana, z kopersztychem	1	Orationes variae	1
Ius prudentiae	1	Kazania święteczne	1
Medulla theologiae moralis	1	Missale antiquissimum gotskie	1
Scipionis amirati disertatio	1	Valerii Maximi opera	1
Kazania polskie ks. Jacka Liberyjusza	1	Aristotelis ars rhetorica	1
Orator peripateticus	1	Orationes Ecclesiae in varia festa	1
Ovidius Naso	1	Liber de quatuor summis imperiis	1
Meditationes Missionae	1	Synody Brzostowskiego i Zienkowicza	2
Diurnaliki stare	2	Kazania katechizmowe ks. Młodzianowskiego	1
Kazania ks. Bielskiego	1	Institutum confessarii	1
Kazania ks. Szyrmy	1	Theatrum mundi, stara księga, odarta, in folio	1
Kazania ks. Skargi	1	Maximiliani Sandei, tom	1
Panegiris	1	Ziarno gorczyczne	1
Brewiarz duży stary	1	Nucleus cathecheticus	1
Liber de Verbis Domini	1	Theologia moralis Anticana	1
Liber Lucani	1	Filozofii pisanych	5
Studium polemicum de doctrina catholica	1	Książek bez tytułów	4
		Metryk ksiąg	6

Ks. Andrzej Lenartowicz dziekan brasławski,
pleban taurogiński i tauropilski, wizytator generalny, mp. [l. 105]¹

¹ l. 101v, 102-102v, 103-103v, 104-104v – tušti.

X 443

STAN

Kościół Labonarskiego
 y Plebanij iego. Na Rozkaz Jasnie. C.
 sroieconego Xiążęcia smy Ignacego Jakóba
 Mafsałskiego
 Biskupa Wilenkiego
 Czasu generalney Dziekaniskicy Wizyty

Roku Tysiąc siedmset Bimdziesiqt trzecim

OPISANIE

Opisanie Kościoła

Kościół drewniany nowy nie zupełnie wewnątrz zamknięty, kościołem
 Jasnie Osmieczonogo Xiążęcia smy Mafsałskiego Biskupa
 Wilenkiego Ławiera najszlachetniejszego zbudowany, oraz pod ty-
 tułem Namiedzenia Najświętszey Maryi Łanney czczoney;
 Okien szklanych ma czterdzieć, Zakrzytych drzwi w każdej po-
 stronie sędnym; W Zakrzytych piernicych stała nowa zastawia,
 Szafkami na chowanie aparatow kościoła teraźniejsz. Ple-
 bana sporządzona, Kuchnia idna nie zamieszka na dwiebno,
 y inne rzeczy kościelne, Szafki na ubowanie Broszaryonal-
 nyck Choryzmi de Drzwi do Kościoła y do Zakrzytych na Za-
 wiasach. Oltarz dawniejszy stary wielki tylko jeden, w którym
 Oltarz Najświętszey Łanney Maryi Gęstochowskiej sadami
 od dawnych czasow ustawiony, sukienka tego materialna wy-
 szynona.